Fiataloknak – fiatalokról

Pályázatok – rejtett tartalékokból

A „Ki mit tud”-ok korát éljük. A játékos vetélkedők mellett szaporodnak a rangos szellemi versenyek: a rajthoz egyre több fiatal értelmiségi közgazdász, matematikus, mérnök áll. A kevésbé látványos műfajnak az utóbbi időben fegyelemre méltó, sokszor millió forintokban kifejezhető eredménye van. A versenyzők magánszorgalomból nemegyszer messze túljutnak az amatőr próbálkozások lehetőségein.

De miért pályázik valaki, miért vállal magára nehéz munkája mellett rendkívüli feladatokat? A fiatalok miért áldozzák fel vasárnapjukat, a táncdélutánt, a krimit, egyszóval a szórakozást egy-egy pályázaton való részvételért? És végül megbecsülik-e erőfeszítéseiket?

Nemrég hirdették ki a fiatal műszakiak, közgazdászok pályázatának eredményeit. A győztesek között szegedi fiatalok is akadtak, az emlegetett kérdésekre tőlük kértem választ.

A holnap feladataival

Szegedi vasútigazgatóság, III. emelet. A szűk irodában négy fényesre kopott fedelű íróasztal szorul egymáshoz. Az épületben ritka csendes szoba — a megszokott feladatok helyett itt az elkövetkezendő évek terveivel, gondjaival törődnek. Karsai Gáborral, a KPM különdíjával jutalmazott fiatal közlekedés-mérnökkel itt találkoztam.

— Történetem semmiben sem tér el az átlagostól. Nem is izgalmas — kezd beszélni. — Az iskolában elég jól tanultam, szerencsére felvettek az egyetemre — 1960-ban megkaptam a diplomámat a budapesti közlekedési karon. Az életet tulajdonképpen Kiskunfélegyházán kezdtem, voltam forgalmista, jegypénztáros, távírász, de még vagonfelíró is. Jó néhány beosztást megkóstoltam, végül a szegedi igazgatóságra kerültem. Kialakult a munkaterületem, a helyem, tudom, mit várnak tőlem. Hát ennyi... És már itt is vagyok a jelenben.

— Azt kérdezte, mi is pontosabban a munkám? Most például a körzetesítéssel foglalkozom, a körzeti állomások kialakításával. Egy új módszerrel, amely a vasútnak előnyösebb munkafeltételeket, gazdaságosságot ígér. Az örökös feladatot, a szállítást segíti majd a mai igényeknek megfelelően megoldani.

— Ezzel a témával nyert díjat?

— Nem. A régiekkel, négy fejezetes dolgozattal. Többek között azt szándékoztam eldönteni, hogy érdemes lesz-e majd Szegeden egy újfajta berendezést alkalmazni: a vagonkulit. A nagyméretű szerkezet arra jó, hogy az egész vagont, mint valami egyszerű csomagot az állomásról közúton a kívánt helyre szállíthassuk. Nem olcsó, de — mint ahogy a számítások elárulták — kifizetődő lesz. Az országban jelenleg csak egy működik ilyen, de az se itt.

Tiszta eredményért

Karsai Gábor szigorú arcú ember. Vonásaiban elhatározottság, akaraterő tükröződik. Látszik, nem szokott mosolyogni — most mégis ezt teszi, amikor megkérdeztem: miért írta a pályamunkát?

— Bevallom, erre a kérdésre nem készültem. Ha felelni akarok, hadd kezdjem kerülővel... Egy biztos — szerencsés helyzetben vagyok, jól sikerült szakmát választani. Nyolc év próbája bizonyította, hogy szeretem a munkámat, szeretem feladataimat. A többi már ebből következik: érdekel, amit csinálok, érdekel, amit tennem kell a hivatásomért. Őszintén mondom, örömet szerez egy matematikai könyv elolvasása, vagy egy színvonalas közlekedési tanulmány.

— Miért a matematika?

— Mert nélkülözhetetlen, olyan, mint a mesternek a jó szerszám. Ha valaki sokáig dolgozik jó szerszámmal, szinte összenő vele. Én is összenőttem a matematikával. Évek óta foglalkozom az operáció kutatással, s ez a tudomány segített biztonsággal eldönteni nehéz gazdasági feladványokat. A tapasztalataim alapján állíthatom — még az egyszerűnek tűnő hétköznapi munkában is — ma már nélkülözhetetlen a matematika igazsága. Hiszen fontosak az árnyalati különbségek, figyelembe kell venni a fillérek tört részét is. Az ipari berendezéseknél — s így van ez a vasúton is —, a jó megoldásokkal nagyon sok pénzt lehet megtakarítani. A mi munkánknak szigorúak a követelményei — ha az ember belekezd valamibe, még nem látja, mekkora fába vágta fejszéjét. A feladat fogva tart, észre sem veszem, hogyan telnek a napok. Úgy vagyok vele: ha már egyszer nekiláttam valamihez, akkor csak egyféleképpen érdemes megoldani — tiszta eredménnyel. Főleg kézzelfogható gyakorlati eredménnyel. Közben észrevétlenül kerülök túl egy határon, s egyszercsak észreveszem, hogy az eredeti feladat befejeződött és elkezdődött az új... Hát így vagyok én a pályázatokkal is: eddig három pályázaton vettem részt — és még többön fogok részt venni előreláthatólag...

KARSAI GÁBOR:
Örömet szerez a matematika

Éretlen fiatalok?

A szegedi textilművekben egymás mellett számol nap mint nap Kotogány Mihályné és Ács Gézáné. Megismerték egymás gondolkodását — s együtt határozták el, hogy megvizsgálják a fonoda és szövöde termékeit. Arra próbáltak választ keresni ,érdemes-e ezeket gyártani, nyereséget hoznak-e az üzemnek. A magánszorgalomból elvégzett munka a SZOT és a KISZ KB elismerő oklevelét nyerte el.

— Öt éve dolgozom, 1963-ban végeztem el a szegedi Közgazdasági Technikum statisztikai tagozatát — mutatkozik be Kotogány Mihályné. — Nem szégyellem bevallani, rám fér a tanulás: az iskolában csak az elméleti alapokat szerezzük meg. A munka itt körülbelül ugyanaz napról napra, s ahhoz, hogy szélesebb ismereteket szerezzek, jó alkalomnak kínálkozott a pályázat is. Tulajdonképpen ezért határoztam el, hogy másodmagammal nekifogok. Így is történt. Megbeszéltük a barátnőmmel, hogy ő a fonoda, én meg a szövöde „térképét” készítem el. Ahogy eltelt az első néhány hét, belejöttünk és megszerettük ezt a „szakmai szórakozást”.

Kotogányné és Ácsné jó néhány száz adatot gyűjtött és mérlegelt, nem hiába. Érdekes eredményekre, ha kis körben is, mondhatnánk felfedezésre jutottak. Bebizonyosodott, hogy néhány régóta alkalmazott normativa átdolgozásra szorulna. Az, hogy a műhelyekben érdemes a munkaigényes termékeket készíteni, műanyagot feldolgozni.

— Eredetileg négyen kezdtük, de két társnőnk időközben „leszakadt” tőlünk — veszi át a szót Ács Gézáné. — Pedig visszatekintve nem is tűnik nehéznek, csak kitartást, meg egy kis szorgalmat követelt... Van egy jó számológépünk, s vele gyorsan ment a „következtetés”. Ahogy utánagondolok, 70—75 szövödei terméket vizsgáltunk meg négy-öt munkafolyamattal. Nem is egy szempontból — négyféleképpen elemeztük a gyártmányokat. Sőt, esetenként azt is igyekeztünk kideríteni, hogy ennek vagy annak a szövetnek van-e piaca, vevőre talál-e majd. Én is közgazdasági technikumban végeztem, de Ibolyával ellentétben, ipari tagozatra jártam. Sikerült jól kiegészítenünk egymás ismereteit. Amikor elkészültünk a munkával, előbb gyári zsürinek adtuk elbírálásra, ezután küldtük el az országos pályázatra. Nem tagadom, izgultunk, mi lesz a sorsa, hiszen szívünkhöz nőtt már ez a feladat. Amikor megkaptuk a jó hírt, boldogan gratuláltunk egymásnak...

Tovább beszélgetünk. A két fiatalasszony szenvedélyesen magyaráz az alapanyag-felhasználásról, a nyereségalakulásról, a sorozatgyártás előnyeiről. Nekik a „holt” számoszlopok tények, izgalmat jelentenek. Összenéznek, amikor megkérdem: mi hajtotta őket a fél évig tartó kemény szellemi munkában?

— A gyárunkban — de más üzemekben is — sokat vitatkoznak a fiatalokról; nemegyszer kétkedve értékelik a törekvéseiket, bizalmatlanok a terveikkel szemben. Megkapjuk, hogy „éretlenek” vagyunk a jelentősebb feladatokhoz — ránk fér tizenegynéhány év, majd azután szóljunk bele a „nagy” dolgokba. Szóval, nem sokra tartják a szaktudásunkat. És mi szerettük volna az ellenkezőt bizonyítani.

KOTOGÁNY MIHÁLYNÉ:
Megszerettük a szakmai szórakozást

Somogyiné felvétele

ÁCS GÉZÁNÉ:
Kitartást, szorgalmat követelt

— Pályázatunkat — ahogy érzem — mintha muszájmunkának tartanák. Kihirdették az eredményt, megkaptuk a dicséretet, de ezzel el van intézve, s a dolgozat mehet az irattárba — fejezi be elkomolyodva Ács Gézáné.

Túl a kiváló bizottság értékelésén, az lenne az „igazi” díj, ha a dolgozat értékeit, magyarázatait felhasználnák a textilművekben. Úgy, mint Karsai Gáborét — akit a KPM nemrég értesített arról, hogy megvalósítják egyik pályázatában foglalt elképzelését.

A fiatalokban hatalmas rejtett tartalék és alkotókedv lakozik. Nem romantikus világrengető terveket dajkálnak — hanem szívós erőfeszítéssel törekednek a mindnyájunk számára hasznos eredményért. Érdemes megbecsülni az ilyen törekvéseket, a pályázatokat? Feltétlenül, mert különben valódi értékeket veszthetünk el.

Matkó István

Próbareggeli

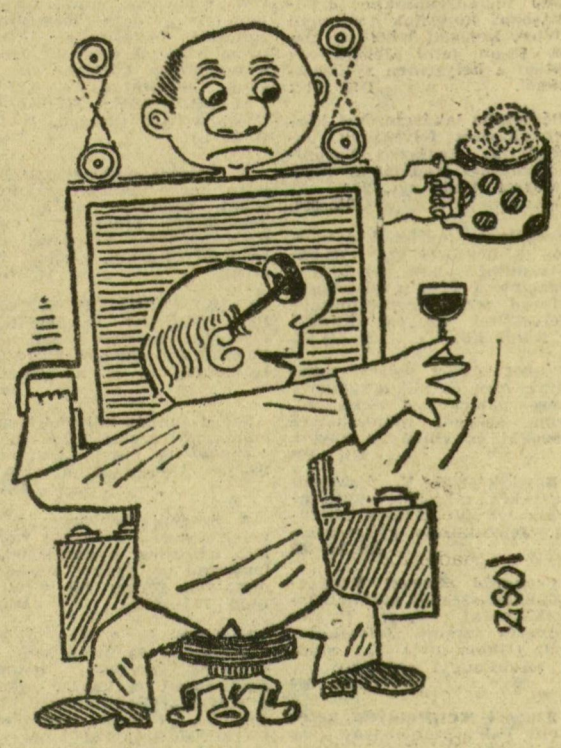

Egészségére!...

Fák és virágok

Bármerre jár az ember, tetszik a szemének a fa- és a virágültetők serénykedése. Ott, ahol még nem volt eddig, vagy ahonnan a félig elszáradt öreg fákat kivágták, gesztenye-, nyár- és nyirfacsemetéket, 8—10 éves süvölvényeket raknak a földbe gondos kezek. A köztereken, a nagykörúti zöldsávokon, a Tolbuhin sugárúton, az UTC-pályán a városgazdálkodási vállalat közel 800 fát ültetett el az utóbbi napokban. Sok tízezer a tanácsok által fenntartott területen pompázó, ki tudja hányféle virág.

Nemrég Szegeden járt kaposváriak, a „Virágos Kaposvár” lakósai csodálták meg a házi kertek, utcaszegélyek, erkélyek és kirakatok friss, naponta gondozott virágait. A tavaly tíz éves volt Virágos Szegedért, a népfront égisze alatt szervezett mozgalom szép hagyományainak sikere ez. Mert a hivatalos szervek mellett, azok munkáival szinte versenyre kelve ma már ezrek és ezrek ültetnek maguk nevelte virágokat, fákat házuk elé. Az idén is azon igyekeznek e tiszteletre méltó mozgalom lelkes tagjai, hogy május 1-re mindenütt pompázzanak a tavasz tarka, illatos hírnökei. Tudják, ilyen környezetben az emberek is jobbak, magukra, viselkedésükre is több gondot fordítanak.

A névteleneket, Szeged rajongó szépítőit elismerés illeti szorgalmukért. És megbecsülés jár nekik, jobban, mint eddig. A megbecsülésnek munkájuk védelmében kell megnyilvánulnia. Nem szabad eltűrni — sem az egyes embereknek, sem a hatóságoknak —, hogy a jó szívvel ültetett fiatal fákat garázdálkodó egyének, másutt meg építési anyagot a zöld területekre elhelyező vállalati dolgozók tördeljenek ki, fojtsanak meg kavicshegyekkel. Nem engedhető meg, hogy az üde virágok felelőtlen járókelők, gépkocsik és más járművek vezetői gázolják halálra. Most, a növényi élet pezsdülésének idején célszerű lenne, ha a kerületek vezetői számbavennék a virágosított, fásított, füvesített területeket, védőeszközökkel látnák el, s szigorúan eljárnának a kártevő emberekkel szemben.

Ez mindenki, az egész Szeged érdeke — s nem csupán a várható soktízezer nyári vendégünk gyönyörködtetésére, hanem főként a magunk hasznára. A fák és virágok, meg ültetőik, ápolóik meghálálják a gondoskodást, a megbecsülést.

K. I.

Nem kérek feketét!

Számolom a napokat, amikor nyári szabadságra megint külföldre utazhatom. Mert tavaly az NDK-ban töltött két hét alatt pihentető álmú éjszakáim voltak. Az első napon kiderült, hogy vendéglátó barátoméknak nincs kávéfőzőjük. Az itthoni divat pedig már-már tönkretesz.

Kezdem a napot példának okáért a csemegeboltban való körültekintéssel, óhatatlan, hogy valamelyik kávéfőző meg ne kóstoltassa velem produktumát. Délelőtt tízkor értekezleten veszek részt, félóra múlva hozzák a kávét. Ott ülünk nyolcan-tízen, sznobnak tekintenének, ha pont én utasítanám vissza. Még ebéd előtt randevúm van az üzemben a főmérnökkel. Ahogy belépek, a titkárnő bekapcsolja a főzőt. Mondom, már a második után vagyok, de vendéglátóm leszerel: ugyan, ne tiltakozz, így legalább én is ihatok. Bemegyek a munkahelyemre, ahol kolléganőm azzal fogad: jó, hogy jössz, éppen a negyedik csészének nincs gazdája. Megiszom, mert ellenkező esetben akkor sem kapok,. ha majd én fogok kérni. Ebéd után könyvtáros ismerősöm behív kuckójába: most felfedezett antikvár csemegét ajánl, de ha nem iszom vele — úgyis most raktuk meg a gyomrot — a könyvet másnak adja kölcsön. Éppen írásba merülök szobámban, mikor beállít falusi unokaöcsém: van itt egy presszó a közelben? Meghívom. Munkaidő után gimnazista fiam osztályfőnöke jön hozzánk családi látogatásra: nem, szeszesitalt nem kér, esetleg egy feketét. Késő este külföldi vendégek fogadása van a klubban, én a házigazdák között foglalok helyet, nem tolhatom félre az elém tet gőzölgő kávét.

Viszonylag normális hétköznap. Hátha még ünnepelni is van kit, vagy mit!

J. K.

Az egészség 2000-ben

Az Egészségügyi Világszervezet „Az egészség a holnap világában” jelszó jegyében ünnepli alapításának 20. évfordulóját. Sok orvos optimista és úgy véli, hogy 2000-re sikerül számos betegséget legyőzni és az emberek a mainál hosszabb életkort érhetnek meg. Dr. Wodiansky egyetemi docens egy sajtókonferencián közölte, hogy 2000-ben az emberek átlagéletkora előreláthatólag 100 év lesz, a jelenlegi mintegy 65 évvel szemben.

Kétezerre valószínűleg sikerül legyőzni a szerv-átültetéseknél mutatkozó nehézségeket és mesterséges szerveket is állítanak majd elő. Feltehetően addigra majd új antibiotikumokkal minden fertőző betegséget legyőznek és az emberi értelem győz majd a rák ellen folytatott küzdelemben is.